

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Babiakovej, CSc. a členov senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a Mgr. Petra Melichera, v právnej veci žalobkyne **M. D. R.**, nar. X., bytom H. N. X., R. S., zast. J. J. S., advokátom so sídlom D. H. X., L., proti žalovanému: **Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky**, (pôvodne Colné riaditeľstvo Slovenskej republiky), Vazovova 2, Bratislava, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 28159/2010-1214 zo dňa 3. augusta 2010, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23S/99/2010 - 52 zo dňa 16. februára 2011, jednohlasne, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23S/99/2010 - 52 zo dňa 16. februára 2011 **z m e ň u j e** tak, že rozhodnutie žalovaného č. 28159/2010-1214 zo dňa 3. augusta 2010 **z r u š u j e** podľa § 250j ods. 3 O.s.p. a konanie **z a s t a v u j e**.

Žalobkyni **p r i z n á v a** náhradu trov konania vo výške **132 eur** a to k rukám žalobkyne, všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Banskej Bystrici podľa § 250j ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) zamietol žalobu žalobkyne, ktorou sa domáhal zrušenia rozhodnutia žalovaného č. 28159/2010-1214 zo dňa 3. augusta 2010, ktorým žalovaný zamietol odvolanie žalobkyne a potvrdil podľa § 232 ods. 4 zákona č.

200/1998 Z. z. o štátnej službe colníkov (ďalej len zákon č. 200/1998 Z. z.“) rozhodnutie riaditeľa Colného úradu Banská Bystrica č. 90/2010-5134 z 14. júna 2010, ktorým rozhodol riaditeľ Colného úradu Banská Bystrica podľa § 135 ods. 5 zákona č. 200/1998 Z. z. o povinnosti žalobkyne uhradiť náklady na vynaložené zvýšenie vzdelania prostredníctvom externého bakalárskeho a magisterského štúdia na Právnickej fakulte UMB v Banskej Bystrici v celkovej výške 2617 eur v lehote 30 dní po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia na účet Colného úradu v Banskej Bystrici.

V odôvodnení rozsudku krajský súd uviedol, že podľa § 135 ods. 5 zákona č. 200/1998 Z. z. povinnosť uhradiť náklady vynaložené na získanie alebo zvýšenie vzdelania, alebo ich čiastočné zníženie, alebo odpustenie, sa vyhlasuje v rozhodnutí nadriadeného, ktorý je oprávnený rozhodnúť o skončení služobného pomeru colníka. Rozhodnutie musí obsahovať aj výšku nákladov, ktoré je povinný colník uhradiť, spolu s lehotou na ich úhradu. A podľa krajského súdu je toto poriadkovým opatrením, a i v prípade, že v rozhodnutí o skončení služobného pomeru neboli uvedené náklady vynaložené na zvýšenie vzdelania žalobkyne, neznamená to, že by colný úrad osobitným rozhodnutím nemohol túto povinnosť, uhradiť náklady vynaložené na získanie, resp. zvýšenie vzdelania, uložiť. Nesplnenie tejto povinnosti podľa krajského súdu nemalo za následok neplatnosť takéhoto právneho úkonu. Zároveň poukázal krajský súd na skutočnosť, že podľa § 135 ods. 4 zákona č. 200/1998 Z. z. neukladá žalovanému povinnosť odpustiť náklady na vzdelanie ak o to žalobkyňa požiadala, ale ide o možnosť tieto náklady odpustiť v rámci svojej diskrečnej právomoci.

Proti predmetnému rozsudku podala žalobkyňa v zákonnej lehote odvolanie, domáhajúc sa zmeny napadnutého rozsudku krajského súdu tak, aby odvolací súd zrušil rozsudok krajského súdu, alebo aby žalobe vyhovel a zrušil rozhodnutie žalovaného a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Podľa žalobkyne súd mal považovať obe rozhodnutia za nezákonné. O uvoľnenie zo služobného pomeru požiadala po dohode s nadriadeným z dôvodu zmeny organizačnej štruktúry a pri ukončení služobného pomeru vtedajší nadriadený nežiadal o uhradenie nákladov spojených so zvýšením kvalifikácie. Namietala, že ani vo výstupnom liste neboli uvedené žiadne záväzky spojené so zvýšením vzdelania. Náhradu trov právneho zastúpenia v odvolacom konaní nežiadala priznať.

K podanému odvolaniu sa podaním z 21. apríla 2011 vyjadril žalovaný, ktorý napadnutý rozsudok krajského súdu považoval za správny a navrhol jeho potvrdenie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 246c ods. 1, veta prvá O.s.p. v spojení s § 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo (podľa § 246c ods. 1, veta prvá O.s.p. v spojení s § 211 a nasl. O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcov je dôvodné. Deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.supcourt.gov.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený 22. marca 2012 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O.s.p.).

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb.

Podstatou správneho súdnictva je ochrana práv občanov a právnických osôb, o ktorých sa rozhodovalo v správnom konaní; ide o právny inštitút, ktorý umožňuje, aby sa každá osoba, ktorá sa cíti byť rozhodnutím či postupom orgánu verejnej správy poškodená, dovolala súdu, ako nezávislého orgánu a vyvolala tak konanie, v ktorom správny orgán už nebude mať autoritatívne postavenie, ale bude účastníkom konania s rovnakými právami, ako ten, o koho práva v konaní ide.

Základným cieľom konania v správnom súdnictve podľa piatej časti druhej hlavy O.s.p. (v rámci ktorého bolo vydaný aj napadnutý rozsudok krajského súdu) je preskúmať „zákonnosť“ postupov a rozhodnutí orgánov verejnej správy. Úlohou súdu v správnom súdnictve nie je nahradzovať činnosť správnych orgánov pri zisťovaní skutkového stavu, ale len preskúmať „zákonnosť“ ich rozhodnutí, teda to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených žalobou rešpektovali príslušné hmotno-právne a procesno-právne predpisy. Inými slovami povedané, treba vziať do úvahy, že správny súd „nie je súdom skutkovým“, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutého postupu alebo rozhodnutia orgánu verejnej správy.

Úlohou krajského súdu v predmetnej veci bolo postupom podľa ustanovení druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku preskúmať zákonnosť postupu a rozhodnutia

žalovaného správneho orgánu, ktorým potvrdil prvostupňové rozhodnutie riaditeľa Colného úradu Banská Bystrica č. 90/2010-5134 z 14. júna 2010, ktorým rozhodol riaditeľ Colného úradu Banská Bystrica podľa § 135 ods. 5 zákona č. 200/1998 Z. z. o povinnosti žalobkyne uhradiť náklady na vynaložené zvýšenie vzdelania prostredníctvom externého bakalárskeho a magisterského štúdia na Právnickej fakulte UMB v Banskej Bystrici v celkovej výške 2617 eur v lehote 30 dní po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia na účet Colného úradu v Banskej Bystrici.

Podľa § 135 ods. 1 zákona č. 200/1998 Z. z. colník, ktorý nezotrval v služobnom pomere počas doby ustanovenej v § 134 ods. 4, je povinný uhradiť náklady vynaložené na získanie alebo zvýšenie jeho vzdelania alebo ich pomernú časť.

Podľa § 135 ods. 5 zákona č. 200/1998 Z. z. povinnosť uhradiť náklady vynaložené na získanie alebo zvýšenie vzdelania alebo ich čiastočné zníženie alebo odpustenie sa vyhlasuje v rozhodnutí nadriadeného, ktorý je oprávnený rozhodnúť o skončení služobného pomeru colníka. Rozhodnutie musí obsahovať aj výšku nákladov, ktoré je povinný colník uhradiť, spolu s lehotou na ich úhradu.

Podľa § 135 ods. 8 zákona č. 200/1998 Z. z. Služobný úrad je povinný každoročne vyčíslieť výšku nákladov vynaložených na štúdium a doklady o vyčíslení nákladov zakladať do osobného spisu colníka.

Podľa § 220 zákona č. 200/1998 Z. z. účastníkmi konania sú colníci, colníci, ktorí skončili služobný pomer, alebo pozostalí po colníkoch, ak sa má konať o ich právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach, ako aj iné osoby, ak tak ustanovujú osobitné predpisy. *(Napríklad zákon Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. v znení neskorších predpisov, zákon č. 328/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov)*

Podľa § 250j ods. 3 O.s.p. súd zruší napadnuté rozhodnutie správneho orgánu a podľa okolností aj rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa a vráti vec žalovanému správne mu orgánu na ďalšie konanie, ak bolo rozhodnutie vydané na základe neúčinného právneho predpisu alebo rozhodnutie je nepreskúmateľné pre neúplnosť spisov správneho orgánu alebo z dôvodu, že spisy neboli predložené. **Súd zruší rozhodnutie správneho orgánu a konanie**

zastaví, ak rozhodnutie vydal orgán, ktorý na to nebol podľa zákona oprávnený. Rozsahom a dôvodmi žaloby v týchto prípadoch nie je súd viazaný.

Z podkladov súdneho spisu, vrátane administratívneho spisu žalovaného, je zrejmé, že správne orgány v posudzovanej veci nepostupovali v súlade s ust. § 220 zákona č. 200/1998 Z. z. a to z dôvodu, že konali so žalobkyňou ako účastníčkou správneho konania, hoci, táto už nemala postavenie colníka (účastníka konania), nakoľko žalobkyňa bola dňom 31. mája 2009 podľa § 182 ods. 1 zákona č. 200/1998 Z. z. uvoľnená zo služobného pomeru colníka, pričom v tomto rozhodnutí riaditeľa Colného úradu Banská Bystrica z 26. mája 2009 č. 116/2009-5134, neboli uvedené žiadne záväzky žalobkyne voči colnému úradu podľa ust. § 135 ods. 5 zákona č. 200/1998 Z. z. a vyčíslené v osobnom spise žalobkyne.

Podľa odvolacieho súdu je v rozpore s čl. 2 bod 2 Ústavy Slovenskej republiky (*štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon*), ak sa krajský súd domnieva, že ide o opatrenie poriadkovej povahy. Z ust. § 135 ods. 5 cit. zákona totiž vyplýva, že správny orgán, ktorý rozhoduje o prepustení alebo uvoľnení colníka zo služobného pomeru, je povinný na základe evidencie vedenej služobným úradom uviesť v rozhodnutí aj výšku nákladov, ktoré je povinný colník uhradiť, a ktoré boli spojené so zvýšením alebo získaním vyššej kvalifikácie alebo vzdelania. Ak to správny orgán neuviedol, tak neboli naplnené legitímne očakávania žalobkyne ako účastníka administratívneho konania, že v rozhodnutí o skončení jej služobného pomeru bude uvedená aj výška jej záväzkov, ktoré má voči štátu v súvislosti so zvýšením kvalifikácie alebo vzdelania ku dňu skončenia služobného pomeru.

Z ust. § 220 zákona č. 200/1998 Z. z. vyplýva, že colníci, ktorí skončili služobný pomer, alebo pozostalí po colníkoch, ak sa má konať o ich právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach, ako aj iné osoby, môžu byť účastníkmi konania iba a len vtedy, ak tak ustanovujú osobitné predpisy. V danom prípade však z ust. § 135 nevyplýva, že by mohla byť žalobkyňa ako bývala colníčka účastníčkou administratívneho konania. Keďže, žalobkyňa nemohla byť účastníčkou správneho konania, nemohol správny orgán ani žiadne rozhodnutie o povinnosti žalobkyne, aby uhradila náklady vynaložené na zvýšenie vzdelania podľa § 135 ods. 5 zákona č. 200/1998 Z. z., vydané. V právnom význame ide o vydanie ničotného rozhodnutia, na ktoré sa hľadá ako keby nebolo vydané, súd konajúci v správnom

súdnicte, je však povinný takého rozhodnutie správneho orgánu podľa § 250j ods. 3 zrušiť a konanie zastaviť.

Podľa odvolacieho súdu ide o takú vadu konania, ktorá ma vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia, na ktorú musí súd v súlade s ust. § 250i ods. 3 O.s.p. prihliadnúť z úradnej povinnosti.

Vychádzajúc zo stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že neoddeliteľnou súčasťou princípov právneho štátu zaručeného podľa čl. 1 ústavy je aj princíp právnej istoty. Tento spočíva okrem iného v tom, že všetky subjekty práva môžu odôvodnene očakávať, že príslušné štátne orgány budú konať a rozhodovať podľa platných právnych predpisov, že ***ich budú správne vykladať a aplikovať*** (napr. II. ÚS 10/99, tiež II. ÚS 234/03). Rešpektovanie princípu právnej istoty musí byť prítomné v každom rozhodnutí orgánov verejnej moci, a to tak v oblasti normotvornej, ako aj v oblasti aplikácie práva, keďže práve na ňom sa hlavne a predovšetkým zakladá dôvera občanov, ako aj iných fyzických osôb a právnických osôb k orgánom verejnej moci (IV. ÚS 92/09).

Z týchto dôvodov odvolací súd prvostupňový rozsudok krajského súdu podľa § 220 OSP zmenil a rozhodnutie žalovaného zrušil podľa § 250j ods. 3 O.s.p. a konanie zastavil.

O trovách konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že žalobcovi, ktorý v tomto konaní mal úspech, priznal náhradu za zaplatené súdne poplatky vo výške 132 Euro. Trovy právneho zastúpenia žalobcovi nepriznal podľa § 151 ods. 2 O.s.p., nakoľko žalobca si ich výšku do troch pracovných dní od vyhlásenia rozhodnutia nevyčísľil v súlade s ust. § 151 ods. 1 O.s.p.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 22. marca 2012

JUDr. Eva Babiaková, CSc., v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :

Dagmar Bartalská